

VAK-laki uudistuu

16.2.2023

Kimmo Kiiski

Tilannekuva

- **Hallituksen esitys (HE 220/2021 vp)** on annettu eduskunnan käsiteltäväksi **18.11.2021**
 - ”Pääasiallinen hallituksen esitys”
- Valtioneuvosto on antanut **täydentävän hallituksen esityksen (HE 231/2022 vp)** eduskunnalle **20.10.2022**
 - Seuraamusjärjestelmän uudistaminen
 - Korjataan ja täydennetään joitain eduskuntakäsittelyn aikana havaittuja virheitä ja puutteita
- Lakivaliokunta on antanut esityksistä **lausunnon (LaVL 31/2022 vp)**
 - Lausunto vain esityksessä ehdotettua seuraamussäätelystä
 - *”Hallituksen esityksen ja saamansa selvityksen perusteella lakivaliokunta pitää täydentävässä hallituksen esityksessä (HE 231/2022 vp) omaksuttuja seuraamussäätelyyn liittyviä ratkaisuja asianmukaisina ja perusteltuina.”*

Tilannekuva

- Liikenne- ja viestintävaliokunta on antanut esityksistä **mietinnön 9.2.2023 (LiVL 26/2023 vp)**

”Valiokunta pitää (myös) nyt käsittelyssä olevia hallituksen esityksiä hyvin valmisteltuina.”

Tilannekuva

- Liikenne- ja viestintävaliokunta on kuullut asiantuntijoita ja pyytänyt lausunnon 32 taholta
- Eduskunta antaa lakiesityksistä vastauksen valtioneuvostolle ja saattaa **vastauksen hyväksyttäväksi** tasavallan presidentille
- **Lain nojalla annetun asetuksen** valmistelu on LVM:ssä käynnissä
- **Ehdotettu, että uusi laki tulisi voimaan 1.9.2023**
 - Tietojärjestelmävaikutusten ja valvontaohjeistuksen tekemisen vuoksi
 - Liittyy myös uuteen luotsauslakiin (L sakon täytäntöönpanosta voimaantulon yhteensovittaminen)

Hankkeen tarkoitus ja tavoitteet

Hankkeen tarkoitus:

- Ylläpitää kuljetusturvallisuutta
- Ennalta estää ja torjua ympäristövahinkoja
- Mahdollistaa edelleen liiketoimintaa
- Mahdollistaa automaatiota ja digitalisaatiota

Hankkeen tavoite:

- Kokonaisuudistus
- Lainsäädännön koherenssin parantaminen
- Perustuslainmukaisuuden varmistaminen
 - Lailla säätämisen vaatimus, sanktioinnit

Asetetut tavoitteet edellyttävät uuden sääntelymallin

- Voimassa olevan VAK-lain ongelmat
 - Asetuksilla säätäminen, paikoitellen sääntelyn väljyys ja epätarkkuus
- Esitys **harmonisoi kaikkien kuljetusmuotojen vaarallisten aineiden kuljetuksia koskeva sääntelyn** yhdeksi kokonaisuudeksi
- Systematiikka pääosin kansainvälisten sopimusten mukainen: *laissa säädetään ensin yleisistä vaatimuksista ja velvollisuuksista, sen jälkeen kuljetusten osapuolten velvollisuudet siten kuin kansainvälisissä sopimuksissa on määrätty*
- **Miksi?**
- Kansallisessa lainsäädännössä ei ole tarkoituksenmukaista muodostaa lähtökohdiltaan erilaista järjestelmää
- Systemi ja koherenssi →→ koska kokonaisuudistus

Keskeiset sisällölliset muutokset

- Ehdotettavat sisällölliset muutokset ovat loppupelissä melko vähäiset
 - Koska kansainväliset määräykset ja EU:n lainsäädäntö!!!
- Vaarallisten aineiden ilmakuljetusten vaatimukset ja EU-säätely – *Soveltamisalan kehittäminen*
- Ilmakuljetukseen liittyvissä tehtävissä annettava koulutus – *Koulutusohjelman täsmentäminen*
- EU-säätely raideliikenteessä -*Kansallisista säännöistä luopuminen*
- Tilapäinen säilytys –*Täsmentäminen, uusia vaatimuksia (6 luku)*
- Turvallisuusneuvonantajan nimeämisestä ilmoittaminen Traficomille

Keskeiset muutokset

- Reittirajoitusten yksinkertaistaminen tiekuljetuksessa - *Tieliikennelain muutos*
- Viranomaisten toimivalta ja tehtävät –*Tarkasti ja täsmällisesti*
- Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen vaarallisten aineiden kuljetusten rajaaminen lain soveltamisalasta
 - **PV-VAK-lain tilanne?**
- Yleiset turvallisuusperiaatteet vaarallisia aineita kuljettaessa
- Kuljetustoimintaan osallistuvien henkilöiden luotettavuuden varmistamisen laajentaminen
- Kuljettajan ja kuljetuksen suorittajan velvollisuuksien täsmentäminen tiekuljetuksessa
- Seuraamusjärjestelmän uudistaminen (23 luku)
 - Liikennevirhemaksu, seuraamusmaksu

Uusi VAK-laki

- 25 lukua
- **151** pykälää, joissa
 - **18** asetustenantovaltuutta
 - **78** määräystenantovaltuutta
- Tarkoittaa käytännössä sitä, että hyvin monista asioista säädetään ja määrätään edelleen muualla kuin laissa
- Täydentävän esityksen myötä 16 pykälää vähemmän (167 vs. 151)

Uusi vaarallisten aineiden kuljetuksesta annettu laki

1 luku: Yleiset säännökset

2 luku: Yleiset turvallisuusperiaatteet

3 luku: Luokitus, merkitseminen ja kuljetustiedot

4 luku: Kuljetuksen ja kuljetusvälineen
turvallisuusvaatimukset

5 luku: Pakkauksen, säiliön ja kontin
turvallisuusvaatimukset

6 luku: Tilapäinen säilytys

7 luku: Matkustaja, matkatavara ja lentoposti

8 luku: Vaarallisten aineiden kuljetukseen tarvittava
koulutus tai pätevyys

9 luku: Ajolupa tiekuljetuksessa

10 luku: Turvatoimet

11 luku: Kuljetuskiellot ja -rajoitukset

12 luku: Onnettomuudesta ja vaaratilanteesta tehtävät
ilmoitukset ja selvitykset

13 luku: Kuljetuksen osapuolten velvollisuudet huolehtia
kuljetuksen turvallisuudesta

14 luku: Velvollisuudet huolehtia kuljetettavan
painelaitteen vaatimustenmukaisuudesta

15 luku: Henkilöstön ammattitaito

16 luku: Turvallisuusneuvonantajan tehtävät ja koe

17 luku: Ajoneuvon VAK-ADR-hyväksyntöjä myöntävän
ja VAK-ADR-katsastuksia suorittavan pätevyys

18 luku: Tarkastuslaitokset

19 luku: Viranomaiset ja viranomaisten tehtävät

20 luku: Viranomaisten toimivaltuudet

21 luku: Poikkeusluvut ja -säännökset

22 luku: Hallinnolliset turvaamistoimet ja pakkokeinot

23 luku: Seuraamukset

24 luku: Erinäiset säännökset

25 luku: Voimaantulo ja siirtymäsäännökset

- **Lämmin kiitos liikenne- ja viestintäministeriön puolesta kaikille hankkeeseen osallistujille!**
- Uudella lainsäädännöllä pärjätään yksi sukupolvi eteenpäin
- On tärkeää, että uuden lainsäädännön vaikutuksia arvioidaan säännöllisesti lain voimaantulon jälkeen
- Muutenkin on toivottavaa, että ministeriöön tai Traficomiin ollaan yhteydessä havaituista puutteista ja virheistä

- Lopuksi on erinomainen tilaisuus kysyä tai kommentoida uutta lainsäädäntöä

Iso Kiitos!